

eConferences
Scientific conferences platform

**МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
АКАДЕМИЧЕСКИХ НАУК**

OpenAIRE

OJS
OPEN JOURNAL SYSTEMS

doi

zenodo

OPEN ACCESS

г. Новосибирск

Международная конференция академических наук

Октябрь 2021

Конференция была включена в разные индексации:

doi.org/10.5281/zenodo.5651407

Октябрь 2021

MUNDARIJA | TABLE OF CONTENTS | СОДЕРЖАНИЕ

TOG'AY MURODNING "OTAMDAN QOLGAN DALALAR" ASARIDAGI TOPONIMLAR..... 6

Jumayeva Madina Olimjon qizi..... 6

СТИЛИСТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ВО ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ10

Мирзаева Вазира Муроджон кизи 10

ЁШЛАРИМИЗНИНГ ЭСТЕТИК БАРКАМОЛ БЎЛИБ УЛҒАЙИШИДА ЎЗБЕК ХАЛҚ ЭРТАКЛАРИНИНГ ЎРНИ13

Д.Тожибоева 13

Ўтаганов Равшан Жўраевич 13

KLAVIAKKORD VA KLAVESIN CHOLG'U ASBOBLARI TARIXI19

Хамраева Munisa Xikmatovna 19

Оубек Ирнazarov..... 19

ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ ИСТМИКО-ЦЕРВИКАЛЬНАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ ПРИ МНОГОПЛОДИИ. АНАЛИЗ ТЕЧЕНИЯ БЕРЕМЕННОСТИ И ИСХОД РОДОВ.....24

Мамирова Гавхарой Эркинжон кизи 24

Муминова Зиёда Аббаровна..... 24

THEORY OF FORMATION OF MARKET ECONOMY IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....28

Ortiqov Niyatjon Ne'matulla o'g'li 28

Ilhomjon Abdumalikov 35

МАКТАВГАЧА ТА'ЛИМ YOSHIDAGI BOLALARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH VA МАКТАВ ТА'ЛИМИГА TAYYORLASH37

M.N.Mirazimova 37

BOLANI МАКТАВ ТА'ЛИМИГА SIFATLI TAYYORLASHNING O'ZIGA XOSLIGI.....41

Mustafayeva Zamira Saidkulovna..... 41

BOLA SHAXSINI BARKAMOL QILIB TARBIYALASHDA MILLIY QADRIYATLARDAN FOYDALANISH45

Saidov Jur'at Sodirovich 45

МАКТАВГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARIDA BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHGA OID METODIK ISHLAR.....49

Saydullayeva Nargis 49

Международная конференция академических наук
MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARNING JISMONIY
SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH VA MAKTAB TA'LIMIGA
TAYYORLASH

M.N.Mirazimova

Jizzax DPI Maktabgacha ta'lim metodikasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotidagi bolalarni jismoniy sifatlarini rivojlantirishni tarbiyalash vazifalari, ilmiy-metodik adabiyotlarida bolalar jismoniy sifatlarini rivojlanishi, harakatlanishi tayyorgarligini va ularni maktabda tahsil olishga tayyorlash tizimi holatining tahlili keltirilgan.

Аннотации: В статье представлен анализ задач воспитания детей в области развития физических качеств в дошкольном образовании, развития физических качеств детей в научно-методической литературе, готовности к движению и состояния системы подготовки их к школе.

Annotation: This article provides an analysis of the tasks of educating children in the development of physical qualities in preschool education, the development of children's physical qualities in the scientific and methodological literature, readiness for movement and the state of the system of preparing them for school.

Kalit so'zlar: jismoniy sifatlar, maktabgacha ta'lim, mashg'ulot, kuchlilik, yugurish, chaqqonlik, rivojlantirish, jismoniy tayyorgarlik.

Ключевые слова: физические качества, дошкольное образование, тренировка, сила, бег, ловкость, развитие, физическая подготовка.

Key words: physical qualities, preschool, training, strength, running, agility, development, physical fitness.

Bugungi kunda mamlakatimizda ta'lim tizimi doirasida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishga alohida ye'tibor qaratilmoqda. Prezidentimiz rahnamoligida bolalar sportini rivojlantirishga qaratilayotgan alohida ye'tibor o'g'il-qizlarimizning irodasini toblab, o'z kuchi va imkoniyatlariga ishonch tuyg'usini mustahkamlanmoqda, jismonan sog'lom ulg'ayishida yuksak samaralar bermoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2019 yil 19 mart kuni vedioselektor yig'ilishida yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil yetish bo'yicha "BESH TASHABBUS" g'oyasini ilgari surildi. "Besh tashabbus"ning aynan ikkinchi bandi: "Yoshlarni jismoniy chiniqtirish, sport sohasida qobiliyatlarini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlarni yaratish" ga qaratilganligi, ayni damda maktabgacha ta'lim sohasida olib borilayotgan islohatlarni yanada ko'chaytirib, bolalarni jismonan sog'lom va ma'nan tetik bo'lib, Vatanparvarlik ruhida o'sishlariga katta xizmat qiladi.

Международная конференция академических наук

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2019 yil 13 fevraldagi 118-sonli "2019–2023 yillarda O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish Konsepsiyasi", 2018-yil 14 avgustdagi PQ-3907-sonli "Yoshlarni ma'naviy-ahloqiy va jismoniy barkamol yetib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori, 2020-yil 30-oktabrdagi PF-6099-sonli Farmoni "Sog'lom turmush tarzini keng tatbiq yetish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risi"dagi hamda 2020-yil 24-yanvardagi PF-5924-sonli "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" Farmonlarining qabul qilinishi bolalar sportiga bo'lgan ye'tiborni yanada kuchaytirmoqda.

Har qanday jamiyat taraqqiyotida uning kelajagini ta'minlaydigan yosh avlodning sog'lom va barkamol bo'lib voyaga yetishi hal qiluvchi o'rin tutadi. Shu sababli biz islohotlarimiz ko'lamini va samarasini yanada oshirishda har tomonlama yetuk, zamonaviy bilim va hunarlarni puxta yegallagan, azmu shijoatli, tashabbuskor yoshlarimizga tayanamiz. Biz o'z oldimizga mamlakatimizda Uchinchi Renessans poydevorini barpo yetishdek ulug' maqsadni qo'ygan yekanmiz, buning uchun yangi Xorazmiylar, Beruniylar, Ibn Sinolar, Ulug'beklar, Navoiy va Boburlarni tarbiyalab beradigan muhit va sharoitlarni yaratishimiz kerak. Bunda, avvalo, ta'lim va tarbiyani rivojlantirish, sog'lom turmush tarzini qaror toptirish, ilm-fan va innovatsiyalarni taraqqiy yettirish milliy g'oyamizning asosiy ustunlari bo'lib xizmat qilishi lozim¹.

Bolalarda jismoniy tarbiyaga mehr uyg'otish, ularni sportga jalb yetish har birimizning kundalik vazifamiz bo'lmog'i kerak. Jismoniy madaniyat va sport hamisha jamiyat hayotining ajralmas bir qismi bo'lib kelgan. Bizgacha mavjud bo'lgan ijtimoiy jamoalar ham o'z rivojlanishida jismoniy tarbiya va sportga katta ahamiyat berganlar.

Bolalar jismoniy tarbiyasini ta'minlash dasturining tahlili natijasida ularning jismoniy sifatlarini rivojlanishi va harakatlanish tayyorgarligiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi kamchiliklar mavjudligi aniqlandi. O'tkazilgan tadqiqotlar asosida maktabgacha ta'lim tashkilotidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlanish jarayonini tavsiflovchi ma'lumotlar olindi.

Mavjud ilmiy-metodik adabiyotlarda bolalar jismoniy sifatlarini rivojlanishi va harakatlanish tayyorgarligini hamda ularni maktabda tahsil olishga tayyorlash tizimi holatining tahlili keltirilgan.

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi-29.12.2020

Международная конференция академических наук

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda kuchlilik, chaqqonlik, yepchilik, chidamlilik, yegiluvchanlik kabi sifatlarni rivojlantirish uchun mashg'ulotlarga sport turlaridan mashqlar kiritish va ularga ajratilgan vaqtni ko'paytirish yo'li bilan jismoniy tarbiya dasturini takomillashtirishga harakat qilingan yedi. Keyingi yillarda bolalarni maktabda tahsil olishga tayyorlash dolzarb muammoga aylandi. Muammoni hal yetish yesa maktabgacha ta'lim bosqichida bolalarni jismoniy sifatlarini rivojlantirishning samarali yo'llarini izlashni taqozo yetadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining jismoniy tarbiya Davlat dasturida bolalar o'zlashtirishi lozim bo'lgan harakatlar ro'yxati keltirilgan. Lekin ularning hayotiy muhim sifatlariga ye'tibor qaratilmagan. Maktabgacha ta'lim jarayonidagi jismoniy tarbiya tizimida shakllangan an'anaviy ta'lim metodikasi uch bosqichdan iborat:

- a) o'rganilayotgan harakat haqida tushunchani shakllantirish;
- b) ko'p marta takrorlash asosida uni o'rganish;
- v) harakatni mustahkamlash va takomillashtirish;

5-7 yoshdagi bolalarni jismoniy tayyorgarligi vositalarining mutanosibligini o'rganish muhim ahamiyat kasb yetadi. Ilmiy-metodik manbalarda ta'kidlanishicha, bolalarni jismoniy sifatlarini kompleks rivojlantirishda zaruriy jismoniy sifatlarni rivojlantirishga ta'sir o'tkazuvchi vositalarga ko'p vaqt ajratiladi.

Tadqiqotlarda belgilangan materiallardan tashqari zaruriy jismoniy sifatlarni shakllantirishga yo'naltirilgan jismoniy mashqlar tavsiya yetilgan.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining jismoniy tarbiya dasturiga sport turlari bo'yicha mashg'ulotlar kiritilmagan. Shu tufayli dasturga davr talabi asosida tegishli o'zgartirishlar kiritish zarurdir.

O'tkazilgan so'rovnoma natijalari asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi jismoniy tarbiya jarayonini o'zgartirish zarurligi aniqlandi. Jismoniy sifatlarni rivojlantirish va o'rgatishga ajratilgan vaqtning mutanosibligi ham aniqlandi. So'rovnomada qatnashgan respondentlarning 27 % mutanosiblikni 50 % saqlagan holatda mashg'ulotlarni o'yin va musobaqa yo'nalishida tashkil yetishni taklif yetdilar.

Tadqiqotlar jarayonida joriy yetilgan dastur bolalar motorikasini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, tajriba guruhlaridagi bolalarni harakatlanishi imkoniyatlarini yaxshilashni ta'minlaydi.

To'p otish mashqidan so'ng o'g'il bolalar va qizlarning jismoniy tayyorgarligining ko'rsatkichi mutanosib ravishda 42 va 48 %, 30 metrga yugurishda yesa 28 va 38 % ga oshdi. Katta guruhlarda quyidagi o'zgarishlar qayd yetildi: to'p otishda o'g'il bolalarda 72 %, qizlarda 63 %, 3x10 metrga yugurishda

Международная конференция академических наук

qizlarda 21 % va o'rnidan uzunlikka sakrashda 18 % o'sish kuzatildi.

Tadqiqotlar jarayonida qayd yetilgan natijalar ilmiy-metodik manbalarda keltirilgan raqamlar bilan taqqoslanganda o'yinli mashqlarning ustunligi yaqqol kuzatildi. Tezlik va kuchli sifatlar 62 % ga o'sganligi aniqlandi. O'rnidan uzunlikka sakrash va 30 metrga yugurish bo'yicha yesa 40 % ga o'sish ro'y berganligini ko'rdik.

O'yin va musobaqaga yo'naltirilgan dastur bo'yicha shug'ullangan tayyorlov guruhi bolalarini jismoniy tayyorgarliklari ko'rsatkichlarining tahlili asosida tajriba guruhlaridagi natijalar nazorat guruhlaridagiga nisbatan bir necha marotaba yuqori bo'lganligini ta'kidlash lozim.

Xulosa sifatida ta'kidlash lozimki, maktabgacha ta'lim bo'g'inidagi jismoniy tarbiya tizimining mazmunini hamda darslar yo'nalishini optimal holatga keltirish maqsadida qayta ko'rib chiqish bolalar jismoniy tayyorgarligini oshishini va kasallanish holatlarini pasayishini ta'minlaydi.

Dasturni qo'llash natijasida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiyani tashkil etish yaxshilanadi, maktabgacha va kichik maktab yoshidagi jismoniy tarbiyalash vositalari, shakllari va usullarining uzviyligiga yerishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. 2018-yil 14 avgustdagi PQ-3907-sonli "Yoshlarni ma'naviy-ahloqiy va jismoniy barkamol yetib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2019 yil 13 fevraldagi 118-sonli "2019–2023 yillarda O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish Konsepsiyasi".
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi-29.12.2020
4. 2020-yil 30-oktabrdagi PF-6099-sonli "Sog'lom turmush tarzini keng tatbiq yetish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risi"dagi Farmoni.
5. 2020-yil 24-yanvardagi PF-5924-sonli "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" Farmoni.
6. Umumta'lim maktablarida sportning badiiy gimnastika turidan to'garak mashg'ulotlarini tashkil yetish bo'yicha o'quv dastur, taqvim-mavzu reja va metodik tavsiyalar. Toshkent – 2010 yil.
7. T.S.Usmonxo'jayev, S.G.Arzumanov JISMONIY TARBIYA - Darslik. «O'qituvchi» nashriyot-matbaa ijodiy uyi. Toshkent – 2007.